

הלכות קריאת שמע פרק ד

פרק ד

הפטורים מקריאת שמע

נשים עבדים וקטנים

א.

נשים ועבדים וקטנים פטורים מקריית שמע.

ומלמדין את הקטנים לקרות אותה בעונתה, ומברכין לפניה ולאחריה, כדי לחנכן במצוות.

טירדא דמצוה

מי שהיה ליבו טרוד ונחפז בדבר מצוה מכל המצוות - פטור מקריית שמע.
לפיכך חתן שנשא בתולה פטור מקריית שמע עד שיבוא עליה, לפי שאין דעתו פנויה, שמא לא ימצא בתולים.
ואם שהה עד מוצאי שבת ולא בעל - חייב לקרות ממוצאי שבת ואילך, שהרי נתקררה דעתו וליבו גס בה, אף על פי שלא בעל:

ב.

אבל הנושא את הבעולה, אף על פי שהוא עוסק במצוה - חייב לקרות, הואיל ואין לו דבר שמשבש את דעתו.
וכן כל כיוצא בו:

ג.

מי שמת לו מת שהוא חייב להתאבל עליו - פטור מקריית שמע עד שיקברנו, מפני שאין דעתו פנויה לקרות.

ואם היה משמר את המת, אף על פי שאינו מתו - פטור מקריית שמע.
ואם היו השומרין שנים - האחד משמר, והשני נשמט למקום אחר וקורא, וחוזר ומשמר, ונשמט האחר וקורא.
וכן החופר קבר למת - פטור מקריית שמע:

ד.

אין מוציאים את המת לקברו סמוך לזמן קריית שמע, אלא אם כן היה אדם גדול.

ואם התחילו והוציאוהו, והגיע זמן הקריאה והן מלוין את המת, כל שיש למיטה צורך בהן, כגון נושאי המיטה וחילופיהן וחילופי חילופיהן, בין היו לפני המיטה בין היו לאחר המיטה - פטורין.
ושאר המלוין, שאין למיטה צורך בהן - חייבין:

ה.

היו עוסקין בהספד והגיע זמן קריית שמע,
בזמן שהמת מונח לפניהן - נשמטין אחד אחד וקורין, וחוזרין להספד.
אין המת מוטל לפניהם - כל העם קורין קריית שמע, והאבל יושב ודומם, שאינו חייב לקרות עד שיקבור מתו:

קברו את המת, וחזרו האבלים לקבל תנחומים, וכל העם הולכין אחריהם ממקום הקבר למקום שעומדין בו האבלים לעשות שורה לקבל תנחומים, אם יכולין העם להתחיל ולגמור אפילו פסוק אחד קודם שיגיעו לשורה - יתחילו,

ואם לאו אל יתחילו, אלא ינחמו את האבלים, ואחר שיפטרו מהם יתחילו לקרות.

בני אדם העומדים בשורה,

הפנימיים שהן רואין פני האבלים פטורין מקריית שמע,

והחיצונים, הואיל ואינן רואין את האבלים - חייבין בקריית שמע במקומן:

כל מי שהוא פטור מלקרות קריית שמע, אם רצה להחמיר על עצמו ולקרות - קורא, והוא שתהא דעתו מיושבת עליו.

אבל אם היה זה הפטור מלקרות מבוהל ותמה, אינו רשאי לקרות עד שתתישב דעתו:

טמאים

כל הטמאים חייבין בקריאת שמע ומברכין לפניה ולאחריה והן בטומאתן, אף על פי שאפשר להן לעלות מטומאתן בו ביום, כגון הנוגעים בשרץ או בנידה וזבה ומשכבן, וכיוצא בהן.

ועזרא ובית דינו תיקנו שלא יקרא בעל קרי לבדו מן שאר הטמאים עד שיטבול.

ולא פשטה תקנה זו בכל ישראל, ולא היה כוח לרוב הציבור לעמוד בה,
לפיכך בטלה.

וכבר נהגו כל ישראל לקרות בתורה ולקרות קריית שמע והן בעלי קראין,
לפי שאין דברי תורה מקבלין טומאה, אלא עומדין בטהרתן לעולם:
ברוך רחמנא דסייען